

27 920

Wijziging van onder meer de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek in verband met de invoering van accreditatie in het hoger onderwijs

VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR WETENSCHAPSBELEID EN HOGER ONDERWIJS¹

Vastgesteld 25 april 2002

Het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel heeft de commissie aanleiding gegeven tot het maken van de volgende opmerkingen en het stellen van de volgende vragen.

Algemeen

De universiteiten en hogescholen bepalen het eindniveau en de inrichting van de opleidingen, maar moeten voldoen aan door het accreditatieorgaan te stellen kader op een in de wet limitatief opgesomd aantal onderwijskenmerken, zo constateerden de leden van de **CDA**-fractie. De minister keurt het kader pas goed na overleg met de universiteiten en hogescholen en na kennisgeving van het kader aan de Tweede Kamer. In de memorie van toelichting staat dat het accreditatieorgaan als zelfstandig bestuursorgaan geen beleidsruimte heeft maar wel beoordelingsruimte. Het accreditatieorgaan kan zelf de criteria in de accreditatiekaders vaststellen die het bij de accreditatie zal hanteren. De kaders worden door de minister marginaal getoetst. Wordt hiermee niet gezegd dat het accreditatieorgaan wel een bepaalde beleidsruimte heeft?

Vervolgens vroegen de leden van de CDA-fractie hoe de andere landen die de Bologna-verklaring ondertekend hebben dit doen. Worden in deze landen vergelijkbare systemen van kwaliteitszorg ontwikkeld? Is het juist dat accreditatiesystemen in meerdere landen op vrijwillige basis werken, dan wel dat zij beperkt zijn tot bepaalde opleidingen? Zijn de criteria die bij de accreditatie worden gehanteerd wel voldoende duidelijk en concreet om vergaande besluiten te kunnen nemen, zoals het verlies van bekostiging? In geval de wettelijke accreditatiecriteria onvoldoende duidelijk en inzichtelijk zijn, is een bindende beoordeling van het accreditatieorgaan dan niet in strijd met artikel 23 van de Grondwet? Hoe zal worden omgegaan met opleidingen die samenwerken en vakmatige kruisverbanden hebben, ingeval één van deze opleidingen de accreditatie verliest?

Het accreditatieorgaan is ook belast met de validering van het oordeel van de visitatiecommissies,- zo vervolgden de leden van de CDA-fractie. In geval de visitatiecommissie over een opleiding een negatief oordeel heeft,

¹ Samenstelling: Ginjaar (VVD), (voorzitter), Schuurman (ChristenUnie), Holdijk (SGP), Schuyer (D66), Schoondergang-Horikx (GL), (plv. voorzitter), Lycklama à Nijeholt (PvdA), Bierman (OSF), Wolfson (PvdA), Woldring (CDA), Dupuis (VVD), Van den Hul-Omta (CDA), Van Vugt (SP), Walsma (CDA), Broekers-Knol (VVD).

zou er dus niet geaccrediteerd moeten kunnen worden. De wet (artikel 5a 8) geeft die mogelijkheid echter wel. De memorie van toelichting vermeldt: «De visitatie zal daarnaast, anders dan nu, een totaal oordeel moeten geven over de vraag of de opleiding aan de eisen voor de basiskwaliteit voldoet. Uiteraard is het wel zo dat, indien een opleiding niet voldoet aan de hogere normen van de visitatiecommissie, maar wel voldoet aan die van de accreditatiekaders, de opleiding geaccrediteerd kan worden.» Het was voor de leden van de CDA-fractie zeer de vraag of dit mogelijk moet zijn. Hebben de visitatiecommissie en het accreditatieorgaan overeenkomstige kwaliteiten? Welke gevolgen zal dit hebben voor de verhouding tussen de visitatiecommissie en het accreditatieorgaan?

De minister draagt veel bevoegdheden over aan het accreditatieorgaan. Worden het curriculum en de onderwijshoud tot nu toe door de instellingen zelf vastgesteld, straks zal dat een bevoegdheid zijn van het accreditatieorgaan. Ook wat betreft de nieuwe opleidingen is er nauwelijks nog sprake van een politieke verantwoordelijkheid van de minister. In de Tweede Kamer is uitvoerig gesproken over de wenselijkheid accreditatiekaders wel of niet te regelen bij een eventueel voor te hangen AMvB. De minister is hier geen voorstander van, omdat dit naar zijn mening te veel ten koste gaat van de flexibiliteit en omdat de waarborging er in voldoende mate is door de kwaliteitsaspecten in de wet neer te leggen. Het is de vraag, aldus deze leden, of het wel (verstandig) is deze verantwoordelijkheid uit handen te geven. De minister en de Tweede Kamer hebben bij een AMvB een veel sterkere positie. Is deze verantwoordelijkheid overgedragen dan is er geen weg terug. Een middel om betrokkenheid van de minister bij de uitvoering door de het accreditatieorgaan te verzekeren, zou ook kunnen zijn de introductie van een aanwijzingsbevoegdheid voor de universiteiten en hogescholen. Is dit overwogen? Wat doen de andere landen en past het stelsel van dit wetsvoorstel wel in het kader van de internationale afspraken?

De masteropleidingen van de instellingen voor internationaal onderwijs (IO) vallen in de categorie post-initiële opleidingen en zouden daardoor formeel een Toets Nieuwe Opleidingen dienen te ondergaan alvorens de rechten te krijgen die behoren bij een geaccrediteerde status, zoals de wettelijke erkenning van de afgegeven diploma's en de verleende titels, zo merkten de leden van de CDA-fractie op. Deze opleidingen hebben een lange staat van dienst en zijn altijd door de overheid als universitair behandeld. In 1996 is een overeenkomst gesloten met de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, waarin is afgesproken de kwaliteitszorg te organiseren naar analogie van de procedures die gelden voor het regulier wetenschappelijk onderwijs. In 1997 is deelgenomen aan een visitatie onder auspiciën van de VSNU conform het model dat van toepassing was voor het WO. Deze leden vroegen de minister dan ook waarom de Sail-IO-instellingen een toets nieuwe opleidingen moeten ondergaan. Is het niet mogelijk, gezien ook het verleden, de nieuwe Bachelors en Masterswet zo aan te passen dat deze opleidingen gelijkgesteld worden met de CROHO-opleidingen.

Met belangstelling hadden de leden van de **VVD**-fractie kennisgenomen van het voorliggende wetsvoorstel. Het wetsvoorstel is uitvoerig en gedegen voorbereid. Desalniettemin leefden bij de leden van de VVD-fractie nog enkele vragen.

De minister stelt een en andermaal dat in de voorgestelde systematiek accreditatie voorwaarde is voor de verlening van rechten. Zou het, zo vroegen de leden van de VVD-fractie zich af, niet beter zijn geweest om in de systematiek uit te gaan van een vrijwillig systeem van waaruit zou

kunnen worden toegegroeid naar een verplicht systeem. Zou een dusdanige benadering niet in lijn zijn geweest met de opvatting dat moet worden aangesloten bij de Bologna-landen, waar in veel van die landen de ontwikkelingen met betrekking tot accreditatie nog volop gaande zijn? Zou op die wijze ook niet een betere aansluiting van de nationale kwaliteitsnormen met internationale normen tot stand kunnen komen? Kortom, bestaat niet het gevaar dat Nederland, door met betrekking tot de vormgeving van de accreditatie ten opzichte van de overige Bologna-landen voorop te lopen, internationalisering eerder in de weg staat dan bevordert, terwijl het toch juist gaat om die internationalisering, zo vroegen deze leden.

De minister acht het van belang initiatieven te ontplooiën teneinde te voorkomen dat Nederland nog slechts zou kunnen doen wat zich als «norm» opdringt. Begrepen de leden van de VVD-fractie het goed dat in de optiek van de minister de Nederlandse «norm» maatgevend moet zijn voor internationaal vergelijkbare systemen? Hoe verhoudt zich dit tot de uitspraak dat het accreditatiekader gericht is op de nationale norm, maar – zo stelt de memorie van toelichting – wél internationaal moet aansluiten? Deze problematiek is mede van belang als het gaat om buitenlandse accreditatie van Nederlandse opleidingen. Kan de minister meedelen of reeds afspraken zijn gemaakt over wederzijdse erkenning? Of is dit een taak van het accreditatieorgaan en zo ja, welke is de verantwoordelijkheid van de minister in deze? Kan de minister overigens nog een overzicht geven van de stand van zaken bij de uitvoering van accreditatiesystemen in de overige Bologna-landen en daarbij tevens ingaan op de opzet van deze systemen: allesomvattend of beperkt, vrijwillig of verplicht?

Het accreditatieorgaan heeft tot taak opleidingen in het hoger onderwijs te beoordelen en te besluiten of de beoordeelde opleiding geaccrediteerd kan worden. Indien het oordeel van het accreditatieorgaan negatief luidt, heeft dit direct gevolgen voor de bekostiging van de opleiding: de minister is gebonden aan het oordeel van het accreditatieorgaan. Is de constatering van de leden van de VVD-fractie juist dat de minister weliswaar formeel de verantwoordelijkheid voor de bekostiging houdt, maar dat deze de facto bij het accreditatieorgaan ligt en dat de minister in dezen derhalve nauwelijks of geen verantwoordelijkheid draagt, anders dan dat de minister de leden van het accreditatieorgaan benoemt, schorst en ontslaat? Worden door deze constructie niet té ver gaande bevoegdheden toegekend aan het accreditatieorgaan?

De leden van de VVD-fractie vroegen voorts aandacht van de minister voor kleine opleidingen, zoals pre- en protohistorie. Kleine opleidingen kunnen kwaliteit verliezen omdat ze klein zijn, omdat ze te weinig massa hebben. Naar de leden van de VVD-fractie hadden begrepen, heeft de minister toegezegd daaraan iets te zullen doen. Kan de minister uiteenzetten welke maatregelen hij in dit verband op het oog heeft?

Voor een enkele masteropleiding geldt een studieduur van twee jaar; voor de meeste een studieduur van één jaar. Het accreditatieorgaan moet de kwaliteit van het eindniveau van een opleiding beoordelen; het accreditatieorgaan beoordeelt niet het aantal jaren, dat wil zeggen de duur, van de bekostiging van de opleiding. Is dit een financiële kwestie of liggen hieraan andere overwegingen ten grondslag?

Hoe beoordeelt de minister ten slotte de mogelijkheid dat verlies van accreditatie van opleidingen nadelige effecten zal hebben op andere opleidingen ten gevolge van het feit dat in vele opleidingen multidisciplinaire benaderingen aanwezig zijn? Hierdoor kunnen nadelige kwalitatieve

gevolgen optreden in die andere opleidingen, zo meenden de leden van de VVD-fractie, met mogelijke nadelige consequenties voor de studenten bij die opleidingen.

De leden van de **PvdA**-fractie vonden het programma van het nationaal accreditatieorgaan erg ambitieus. Ook voor de instellingen is er veel werk aan de winkel. Bestaande opleidingen en nieuwe moeten tijdig geaccrediteerd worden. Kan de minister vanuit zijn optiek aangeven wat de door hem gewenste prioriteit is? Maken de brancheverenigingen van de instellingen zich op dit punt niet terecht grote zorgen?

Gaat het accreditatieorgaan in internationaal overleg met andere instellingen/collega's over de vergelijkbaarheid van de verschillende curricula, zo vroegen deze leden. Aan welke instellingen denkt de regering in dit kader? Treedt hierdoor verandering op in de rol van het Nuffic?

Door te kiezen voor de instelling als te accrediteren eenheid, koppelt de minister de bevoegdheid onderwijs aan te bieden aan de bevoegdheid diploma's uit te reiken. De leden van de PvdA-fractie vroegen hoe de minister denkt te voorkomen dat sprake raakt van een onderwijs kartel? Hoe ontwikkelen de Europese richtlijnen zich op dit punt? Kan het accreditatieorgaan ook opleidingen onderzoeken en accrediteren die niet door het ministerie worden bekostigd? Is de minister van plan dit te stimuleren?

Kan het accreditatieorgaan voorkomen dat de ongebreidelde, ondoelmatige, en voor velen verwarrende proliferatie van opleidingen ongeremd voortgaat? Hoe worden anderzijds vakken met lage studenten aantallen beschermd?(Kleine letteren in het wetenschappelijk onderwijs/ Kunstonderwijs in het hoger onderwijs), zo vroegen deze leden. Hoe vindt de afstemming daarover plaats met «de maatschappij»? (artikel 5a.11)

De leden van de fractie van **GroenLinks** memoreerden dat de minister tijdens de behandeling van dit wetsvoorstel in de Tweede Kamer al heeft aangekondigd – voorafgaand aan de besluitvorming in de Eerste Kamer – voorbereidende stappen te zullen moeten zetten voor de oprichting van het Nederlandse accreditatieorgaan. Dat voornemen wordt bevestigd door de brief van de minister aan de Eerste Kamer van 9 april. jl. Wat is de aard van die voorbereiding? Zijn voor het accreditatieorgaan al mensen benaderd?

De leden van de fractie van **D66** hadden met belangstelling kennis genomen van het voorliggende wetsontwerp. In beginsel achtten zij accreditatie een methode om de kwaliteit van opleidingen te verbeteren. Daarvoor is echter de acceptatie van «het veld» nodig. Op dit punt hadden deze leden onvoldoende inzicht. Is het de regering mogelijk inzicht te geven of en zo ja in welke mate het hoger onderwijs achter de voorliggende plannen staat?

Mede in het licht van de voorgaande meer algemene vraag, hechtten de leden van deze fractie aan een uitvoerige reactie op de door hen ontvangen brieven van de VSNU, dd.27 februari 2002 inzake het overgangsrecht accreditatie bachelor/en masteropleidingen, alsmede op de brief dd. 11 maart 2002 die is ondertekend door een zestal hoogleraren. Meer in het bijzonder ging het deze leden daarbij om de volgende onderwerpen.

Is het juist te stellen dat Nederland in internationaal perspectief zo ver voor de anderen vooruit loopt, dat er een risico is dat op redelijk korte termijn al aanzienlijke aanpassingen te verwachten zijn als er prijs gesteld

wordt op een samenhang van accreditatieaspecten in internationaal verband? Hoewel de leden van de D66-fractie een algehele accreditatie in beginsel toejuichten, wilden zij wel geïnformeerd worden of dit inderdaad een redelijk unieke situatie betreft die het risico van onvoldoende acceptatie in zich bergt, zoals de brief van de hoogleraren suggereert. Uiteraard in het bijzonder daar waar deze accreditatie wordt afgedwongen via wetgeving bestaat immers het gevaar dat deze onvoldoende van de grond kan komen. Ziet de minister dit risico?

De minister heeft bij de behandeling in de Tweede Kamer een interessante vergelijking gemaakt met de Wet op het onderwijstoezicht. Toch roept die vergelijking wel vragen op. In de accreditatiewet wordt een limitatieve opsomming gegeven wat er geaccrediteerd wordt, waarbij ook de financiering van de opleiding in het geding is. Bij het onderwijstoezicht is daarnaast een stimulerend toezicht dat voor de financiering geen rol speelt. Daarnaast speelt de inspectie voor het hoger onderwijs in dit geheel toch ook een rol. In de brief van de hoogleraren wordt dit alles weer eens verbonden met art. 23 van de Grondwet. Hoewel deze leden dit bij het hoger onderwijs geen sterk argument vonden, waren zij wel benieuwd hoe de regering de onderlinge relatie precies wenst af te bakenen. Met name de rol van de inspectie is in het debat tot nu toe vrijwel geheel buiten beschouwing gelaten en dat kwam deze leden merkwaardig voor.

Wil de regering meedelen of zij de interpretatie in de brief van de VSNU inzake de daarin genoemde termijnen deelt?

De leden van de D66-fractie wilden ook graag nog eens toegelicht zien, hoe de minister met onvoldoende accreditatie omgaat wanneer er sprake is van slechts één opleidingsmogelijkheid in ons land. Het door de bewindsman gegeven voorbeeld van diergeneeskunde was voor hen niet erg overtuigend. Met name omdat niet alleen de minister van Onderwijs bij het voortbestaan van die opleiding belang heeft maar ook de minister van Landbouw, die nooit kan toestaan dat een dergelijke opleiding in Nederland zou ontbreken. Hoe echter zal het gaan met de kleine talen, archeologie etc.? Hoe interpreteert de minister in dit type gevallen het algemeen belang? Krijgen de Staten-Generaal hierbij vooraf nog de mogelijkheid om met de minister te spreken in de gevallen dat deze tot sluiting van een opleiding besluit? Een voorbeeld: er is in Nederland geen universitaire opleiding tot tolk. Het gevolg daarvan is, dat er maar heel weinig Nederlanders werkzaam zijn als tolk bij de Europese Gemeenschap, die een universitaire graad als voorwaarde stelt, hetgeen weer tot grote problemen leidt bij de werkzaamheden aldaar. Kennelijk beschouwt de minister dit – in tegenstelling gelukkig tot Vlaanderen – niet als algemeen belang. Wordt dit in de nieuwe situatie nog zorgelijker?

Het accreditatieorgaan richt zich bij accreditatie op de zogenaamde basiskwaliteit, zo vervolgden de leden van de fractie van D66. Dit is te begrijpen als het criterium is bekostiging of geen bekostiging, maar het zegt in dat geval niet veel in onderscheidende zin. Dat nu is toch eigenlijk wat de consument van belang vindt. Wordt hier nog op een of andere wijze in voorzien? Is het bekend of de internationale standaard een soortgelijk uitgangspunt zal hanteren? Bestaat er een kans dat elders gekozen wordt voor beperkte accreditatie maar dan met hoge standaarden voor de werkelijk essentiële kwaliteitsaspecten, zoals in het artikel van Van Damme wordt bepleit in het Themanummer van TH&MA: tijdschrift voor hoger onderwijs en Management?

Wil de minister een overzicht geven hoe de geschatte kosten van accreditatie voor de instelling zijn opgebouwd? Het kwam de leden van de

fractie van D66 voor dat de genoemde f 6000,- (€ 2723) aan de zeer lage kant is. Een vergelijking van het NIAZ, het accreditatieorgaan ten behoeve van ziekenhuizen, berekent een gemiddeld tarief van f 30 000,- (€ 13 613).

Naar de leden van de fractie van D66 hadden begrepen, kunnen ook buitenlandse VVI's toegelaten worden om te accrediteren. In de wet is niet geregeld dat accreditatieverslagen in het Nederlands dienen te worden opgesteld.

Wil de minister toezeggen dat dit wel een voorwaarde is? Uiteraard laat dit onverlet de mogelijkheid het accreditatieverslag te vertalen.

De leden van de fracties van de **ChristenUnie en de SGP** vroegen allereerst waarom visitatie en accreditering niet toegewezen is aan één instantie. Het accreditatieorgaan beslist immers al op grond van de beoordeling van de visitatiecommissies over de kwaliteit van het verzorgde onderwijsprogramma. Werkt gescheiden opereren niet een bureaucratie in de hand? Hoe ziet het tijdstraject er met betrekking tot de accreditering er uit? Beoordeling van kwaliteit van een opleiding is toch pas mogelijk na enkele jaren van uitvoering?

Heeft men in het buitenland dezelfde structuur of institutionalisering van accreditering, zo vroegen deze leden. Zo nee, waarin bestaan de verschillen? Wanneer en hoe worden in internationaal verband de wettelijke criteria voor accreditering op elkaar afgestemd? Wat zijn de gevolgen voor de uitwisseling tussen Europese onderwijsinstellingen voor hoger onderwijs indien overeenstemming uit blijft?

Hoe kan worden voorkomen dat een verlies aan accreditatie voor de ene opleiding binnen een instelling tot effecten van leegloop van studenten bij een andere opleiding binnen dezelfde instelling zal leiden, wilden ook de leden van de fracties van de ChristenUnie en de SGP weten.

Ontstaat er door de vele mogelijkheden van beroep in geval van afwijzing van accreditatie geen enorme schade aan de kwaliteit van het opleidingsinstituut en aan een gezond personeelsbeleid?

Van verschillende kanten wordt gezegd dat vanwege een bindende beoordeling door het accreditatieorgaan van de kwaliteit van een opleiding van hoger onderwijs – waaraan de bekostiging en registratie van de opleiding afhankelijk worden –, zonder dat de wettelijke criteria waarop dit oordeel stoelt voldoende algemeen, duidelijk en inzichtelijk zijn, strijdigheid oplevert met artikel 23, vijfde lid Grondwet. Graag zouden ook deze leden een reactie op dat verwijt ontvangen. Komen de academische vrijheid en de vrijheid van richting van levensbeschouwelijk onderwijs door een bindend oordeel van het accreditatieorgaan over de kwaliteit van het onderwijs niet onder spanning te staan, zo vroegen de leden van de fracties van de ChristenUnie en de SGP tot besluit. Zijn er grenzen aan het bindend oordeel?

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 5a.2. Instelling en taken accreditatieorgaan

Volgens het derde lid van dit artikel, moet het accreditatieorgaan de accreditatiekaders en toetsingskaders bespreken met de Europese landen, in het bijzonder met de grenslanden. Bespreken is nog geen op elkaar afstemmen, zo merkten de leden van de **GroenLinks**-fractie op. Wordt er gestreefd naar een Europees accreditatiesysteem? Is er internationale afstemming?

Welke is de rol van de minister in deze? Lid 4 van dit artikel vermeldt dat het accreditatieorgaan bij ministeriële regeling ook ander onderwijs dan hoger onderwijs te beoordelen kan krijgen. Is de minister het met de leden van de **VVD**-fractie eens dat vooraleer daartoe zou worden overgegaan eerst moet worden vastgesteld welke effecten de invoering van de accreditatie in het hoger onderwijs heeft gehad, of het functioneren van het accreditatieorgaan is geëvalueerd, zo ja wat dit heeft opgeleverd en welke criteria door de inspectie bij de controle zijn aangelegd?

Artikel 5a.3. Samenstelling accreditatieorgaan

Is de minister het met de leden van de VVD-fractie eens dat de leden van het accreditatieorgaan om voor benoeming in aanmerking te kunnen komen aan bepaalde criteria moeten voldoen, namelijk in ieder geval a) niveau; b) discipline; c) ervaring? Kan de minister meedelen om welke reden geen criteria voor benoembaarheid gesteld zijn?

De leden van de **PvdA**-fractie vroegen de regering nauwkeuriger uiteen te zetten hoe het accreditatieorgaan zal zijn samengesteld? (artikel 5a3). Wat zullen de vuistregels zijn ten aanzien van de maatschappelijke herkomst van de leden en hun ervaringsprofiel? Hoe verhouden die zich tot de samenstelling van de visitatiecommissies?

Artikel 5a.8. Accreditatiekaders en toetsingskaders

In artikel 5a.8 wordt in lid 1 gesproken over afzonderlijke accreditatiekaders voor opleidingen in het wetenschappelijk onderwijs en het hoger onderwijs. In de leden twee en drie van hetzelfde artikel wordt limitatief opgesomd wat in deze accreditatiekaders moet worden opgenomen. Het kwam de leden van de fractie van **D66** voor dat de opsomming nauwelijks aparte accreditatiekaders verdraagt. Kan de minister aan de hand van voorbeelden toelichten waarom dat in zijn ogen wel het geval zal zijn? Is er niet veeleer reden om binnen zowel het wetenschappelijk onderwijs als het hoger beroepsonderwijs te komen tot diverse accreditatiekaders afhankelijk van de aard van de opleiding? Het lijkt toch voor de hand te liggen dat een accreditatiekader voor de studie medicijnen andere eisen stelt dan het accreditatiekader voor geologie.

Artikel 5a.9. Accreditatie opleiding

De accreditatie vervalt zes jaar na de dag van inwerkingtreding van het accreditatiebesluit (art. 5a.9 lid 6), zo vervolgden de leden van de **VVD**-fractie. Het accreditatieorgaan kan besluiten, op basis van het accreditatierapport, de accreditatie van een opleiding niet opnieuw te verlenen. Ligt het in dit verband niet voor de hand de aanstelling van degenen die leiding geven aan opleidingen, zoals in het wetenschappelijk onderwijs de hoogleraren (academisch leiderschap), in principe in de tijd te beperken, bijvoorbeeld benoemingen voor periodes van telkens vijf jaar, zodat onder andere het al dan niet hebben/behouden/verkrijgen van accreditatie voor de opleiding waaraan betrokkene (mede) leiding geeft c.q. waarvoor betrokkene (mede) verantwoordelijk is, bij de beoordeling van de verlenging van de aanstelling in aanmerking kan worden genomen?

Een lid van het accreditatieorgaan wordt benoemd voor een periode van vijf jaar. Is de veronderstelling van de leden van de VVD-fractie juist dat een lid van een het accreditatieorgaan derhalve nimmer ten tweede male dezelfde opleiding zal beoordelen (art. 5a.9 lid 6)?

Blijkens artikel 5a.9 lid 8 is de instelling die een accreditatie heeft aangevraagd een vergoeding van de hieraan verbonden kosten verschuldigd aan het accreditatieorgaan. Kan de minister bij benadering de omvang van deze kosten aangeven? Moesten de leden van de VVD-fractie deze bepaling zo opvatten dat het accreditatieorgaan de reële kosten van de accreditatieprocedure bij de aanvragende instelling in rekening kan brengen?

Artikel 5a.10. Accreditatierapport

In artikel 5a.10 wordt de mogelijkheid geopend om andere opmerkingen over de bijzondere kwaliteitskenmerken op te nemen, zo vervolgden de leden van de fractie van **D66**. Nergens echter is geregeld dat bij openbaarmaking van het rapport het accreditatieorgaan verplicht is om – zo gewenst – de reactie van de instelling mee te publiceren. Acht de minister dit uit een oogpunt van «hoor en wederhoor» ten behoeve van de lezers geen noodzaak?

Artikel 5a.11. Toets nieuwe opleiding

Voor het verlenen van accreditatie wordt aandacht geschonken aan de aspecten van kwaliteit enz., zie artikel 5a.8 lid 2 en lid 3. Voor de toets nieuwe opleiding kan, blijkens artikel 5a.11 lid 3, worden volstaan met rekening te houden met de in dat artikellid genoemde punten. Zagen de leden van de **VVD**-fractie het goed dat de vereisten voor de toets nieuwe opleiding minder zwaar zijn dat die voor de accreditatie?

Artikel 5a.12. Gevolgen verlies accreditatie

Volgens het eerste lid wordt aan studenten van de betrokken opleiding de gelegenheid geboden deze opleiding te voltooien aan een andere instelling, zo merkten de leden van de **GroenLinks**-fractie op. Welke faciliteiten wordt studenten geboden indien het een van de kleine opleidingen betreft die niet op elke universiteit worden aangeboden?

Is de minister het met de leden van de **VVD**-fractie eens dat studenten die hun studie – noodgedwongen – voltooien aan een opleiding waaraan niet opnieuw accreditatie is verleend (art. 5a.12) bescherming behoeven, althans wat betreft de betekenis in de zin van civiel effect van de ter afsluiting van de opleiding behaalde titel? Staan de minister in dit verband maatregelen voor ogen?

In het geval het accreditatieorgaan negatief beslist over een opleiding, valt de bekostiging voor die opleiding weg. Indien het accreditatieorgaan positief oordeelt over een toets nieuwe opleiding, legt het instellingsbestuur het voornemen tot het verzorgen van een nieuwe opleiding vervolgens voor aan de minister. Wanneer de minister dit nodig oordeelt, kan hij zich laten adviseren door een adviescommissie van drie personen over de vraag of wellicht de nieuwe opleiding leidt tot een ondoelmatige taakverdeling tussen de instellingen. De leden van de VVD-fractie achtten de procedure in de eerstgenoemde situatie met minder waarborgen omgeven dan in het tweede geval. Welke is de visie van de minister hierover?

Artikel 17.2. Overgangsrecht accreditatieplicht in het hoger onderwijs

Dit artikel regelt de accreditatie van opleidingen die worden verzorgd door instellingen die voor de datum van inwerkingtreding van de wet zijn geregistreerd in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs. Hoe

beoordeelt de minister de bezwaren van de VSNU tegen de accreditatieprocedure voor nieuwe bachelor- en masteropleidingen, met name tegen de van rechtswege geldige vervaldatum van 31.12 2007? Hoe beoordeelt de minister de werklast van het accreditatieorgaan wanneer alle opleidingen – min of meer tegelijkertijd – geaccrediteerd moeten worden? Kan het accreditatieorgaan een accreditatieprocedure vervroegen teneinde de werkzaamheden te spreiden? Zo ja, voorziet de minister problemen als, in geval van een vervroegde accreditatie, het accreditatieorgaan besluit de desbetreffende opleiding geen accreditatie te verlenen?

Bij verlies van accreditatie wordt de opleiding «doorbekostigd»; hoe lang zou naar de mening van de minister de periode van doorbekostiging dienen te zijn, opdat studenten geen nadeel ondervinden van het verlies van accreditatie, zo vroegen de leden van de VVD-fractie.

Artikel 17.7. Evaluatie accreditatie in het hoger onderwijs

Wat zijn de criteria waaraan de doeltreffendheid en doelmatigheid van het functioneren van het accreditatieorganisatie worden getoetst, zo vroegen de leden van de **GroenLinks**-fractie.

De voorzitter van de commissie,
Ginjaar

De griffier van de commissie,
Janssen